

Yazı yazmak

HASAN BÜLENT
KAHRAMAN

Kimseler farkında değil,
ama tıpkı o şairin
söylediği gibi

"dişimizden tırnağımızdan,
alı al moru mor" bir yaz
geçmektedir. Bu da öteki
yazlar gibi umutlar uyurarak

geldi ama tıpkı öncekiler gibi arkasında yalnızca yaşanmamış şeyler, düş kırıklıkları, iç eziklikleri bırakacaktır. Yazların her zaman ilk ve en önemli özelliği hızla tükenişi olmuştur.

Bahardan her zaman nefret ettim; aldatıcı, kişiliksiz, yapay bir mevsimdir. Onun kadar olmasa bile yazı sevmediğimi de söyleyebilirim. Ne ki bilirim, yaz, çok daha kişilikli, olgun ve yerleşiktir. Yazın üç ayı, haziran, temmuz ve ağustos aslında üç ayrı mevsimdir.

Üstelik, baharda yaşanmayan bir şey, yazda egemenleşir: İmge! Yaz, imgelerin ve imgelemin mevsimidir. Bu nedenle herkeste 'olmayan' bir yaz düşlemi vardır. Yaşanan yazla o 'tahayyül' edilen yaz aynı değildir ve o 'yok' yaz, daima gerçeğin yerini tutar. Yaz esrimeleri bu nedenledir. Unutmamalı ki her esrime, olmayan fakat varsayılan bir gerçekliğe teslimiyettir.

İmgeyle yaşandığından, yaz, duyumsamaların mevsimidir. Kokular, renkler, tatlar ayaklanmıştır. İnsan onların kabarttığı çağrışım zincirlemelerinde kendisini yitirir. Oysa yaz imgesi asıl bir 'doku'da gizlidir. Biraz ham ipek de öyledir ama yaz ketenin hükümranlığıdır. Keten, tıpkı bir canlı varlık gibi yaşamını kurar, eskir, yıpranır ve fakat tıpkı o yaz imgesinin ölümsüzlüğü gibi asla ölmez: yaz, ketendir!

Yaz, gizli vazgeçişlerin zamanıdır ve insan sonsuz terk edişin kaynağı uykuyu, yazın yeniden keşfeder. Her insani sancının dindirildiği o derin rahimde, uykuda, insan, yaz öğleden sonraları, bir kez daha düşlere teslim olur ve kuytadaki kendisine doğru yürür. Yaz uykuları düşlerdir. Yazın, olanla olmayan, gerçekle ötesi arasında bir yerde asılı kalması; düşlerden, onların baskınlığındandır. Gene her yazın 'önceden görmüştüm'lerle (dejavu) yüklenmesi de düşlerin uyanıkken bile sürece kertede yoğun olmasındandır. O nedenle belki... yaz en çok 'galiba'lar ve 'belki'lerdir.

Fakat sanıldığıının tersine, hiçbir yaz, ne kadar içli - dışlı olsa da o içinde her şeyi barındıran, geniş, derin, engin denizle özdeşleşmez. Nedenini şimdi anlar gibiyim: deniz imgesi yazı kuşatmaz. Tersine, yaz imgesi denizi de kapsar, onu içeriğinden boşaltır, yalnızlaştırır, edilginleştirir. Deniz, cömert ama öksüzdür yazın.

Sonra, gecelerin, bir de itiraf etmek gerekir ki üç dolunaydır yaz. Haziran, temmuz ve ağustos dolunaylarının saltanatı onda hüküm sürer. Sonunda o görkemli eylül mehtabıyla taçlanacaktır. Gene de bir imkânsızlıktır yaz. Dolunaya ketenlerinizi giyemez, onları serip ay ışığına gösteremezsiniz.

Artık belli: İki yaz imgesi var: sararmış, kuruyan otların, çayırların ve kokularının, sonbahara devrilen zamanların yazıyla küçük kımıltıların, çiğ ışıkların, toyluklarla bütünleşmiş yazı. Yaz, parası olmadığı için arabaya binemeyip sıcakta ağaçların altına sığınarak, Vincennes'e yürüyen, otların üstüne uzanan ve 'Bilimler ve Sanatlar Üstüne Söylev'i düşünen Rousseau'dur.

Ama yazın cinselliği yadsınamaz. Ne ki eğer cinsellikse yaz, etin bitmeyen çağrısı ve yangınıysa, o takdirde karanlık, sapkınlıkla yüklü, kötücül, ölümle iç içe geçmiş, gizli, asla ulaşılamayacak, insanın kendisine bile saklı, uzak bir şey demektir.

Ve yaz unuttur! O nedenle de aldatıştır; çünkü hem her aldatışta bir unutuş vardır hem de her aldatışı unutmak ister bellek! Ama yaz gene de o gizli gölgeyi özlemektir; üstelik onca ışığa karşın.

Nihayet... aradan bir süre daha geçecek, insanlar yaşananla gerçektekinin aynı olmadığını ayımsadığında yaz eskiyecektir. Sonra bir gün insanlar kapanan göğe bakacak, ilk yağmurla birlikte, bir Çehov çaresizliği ve zavallılığı içinde "yaz bitti" diyeceklerdir.

Bilmedikleri, yazın hiç gelmediği, hiç yaşanmadığıdır. O daima 'öteki' mevsimdir ve yaşanılmış yazı yazmak olanaksızdır.

Ancak soğan mürekkebiyle yazılmışsa yazı gerçek sayabilir insan ve yazı sadece yazı kuşatabilir. Çünkü her 'gerçek' yazı bir yazıdır. Camus, intihar için kışı seçmeniz, yazınızı yazmış yani yaşamış olmanızdan mıydı?